

Święto Konstytucji 3 Maja

Konstytucja 3 maja 1791 roku jest jednym z najważniejszych dokumentów w historii Polski i symbolem dążeń narodu do naprawy państwa. Uchwalono ją w okresie, gdy Rzeczpospolita Obojga Narodów znajdowała się w głębokim kryzysie. Po I rozbiórce państwo było osłabione politycznie i gospodarczo, a dotychczasowy ustrój, oparty na liberum veto i przewadze magnaterii, uniemożliwiał skuteczne rządzenie. Coraz wyraźniej widać było, że bez zdecydowanych reform Polska nie będzie w stanie przetrwać w otoczeniu silnych, absolutystycznych monarchii.

Sejm Czteroletni, obradujący od 1788 roku, stał się miejscem intensywnej dyskusji o przyszłości kraju. Wśród osób najbardziej zaangażowanych w przygotowanie konstytucji znajdowali się król Stanisław August Poniatowski, Ignacy Potocki i Hugo Kołłątaj. Łączyło ich przekonanie, że państwo wymaga modernizacji opartej na ideach oświecenia. Prace nad ustawą zasadniczą prowadzono w tajemnicy, obawiając się sprzeciwu przeciwników reform oraz ingerencji obcych mocarstw.

Konstytucja 3 maja była dokumentem wyjątkowo nowoczesnym. Zniesiono liberum veto, które przez lata paraliżowało prace sejmu, i wprowadzono zasadę głosowania większościowego. Uporządkowano ustrój państwa, opierając go na trójpodziale władzy: ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej. Król zachował ważną rolę, lecz jego władza została ograniczona i podporządkowana zasadom konstytucyjnym. Wprowadzono także dziedzicność tronu, aby zapobiec chaosowi związanym z wolnymi elekcjami. Dokument regulował również kwestie społeczne — mieszczaństwo uzyskało większe prawa, a chłopom została objęta opieką państwa, co stanowiło pierwszy krok ku poprawieniu ich sytuacji.

Mimo ogromnego znaczenia, konstytucja obowiązywała krótko. Jej przeciwnicy, obawiający się utraty wpływów, zawiązali konfederację targowicką i zwrócili się o pomoc do Rosji. Po przegranej wojnie w obronie konstytucji reformy zostały obalone, a Polska ponownie znalazła się na drodze do rozbiorów.

Dziś Konstytucja 3 maja jest symbolem odwagi, odpowiedzialności i troski o dobro wspólne. Przypomina, że nawet w trudnych czasach Polacy potrafili podjąć próbę nowoczesnej reformy państwa i zawalczyć o jego przyszłość.

Gabriela Wrona, Maja Wolska
Klasa 1P